

Amerika bo izvažala vojno blago

Rooseveltov predlog prodri v senatu in kongresu

V Združenih ameriških državah se je bil dolgotrajen boj za spremembo zakona, kateri je prepovedoval iz Amerike izvoz vojnega blaga vojskujočim se državam. Predsednik Roosevelt je hotel to prepoved omiliti in doseči spremembo zakona. Po več nego tritedenskih razpravah je prodrl predsednikov predlog najprej v senatu, nakar je bil predan v odobritev ali zavrnitev še kongresu ali poslanski zbornici. Kongres je zaključil razpravo o dovolitvi izvoza orožja iz Amerike v vojskujoče se države z glasovanjem 2. novembra. Za Rooseveltov predlog je glasovalo 244 poslancev, proti pa 179.

Ker je bil novi zakon sprejet z drugačnim besedilom v senatu in z drugim v poslanski zbornici, so obe besedili zenačili, kar je oskrbel skupni odbor senata in poslanske zbornice, ki je v Zedinjenih državah zadnja ustanova za končno odobritev zakonskih predlogov. Skupni odbor je sprejel soglasno novi zakon, nakar ga je pred-

sednik Roosevelt še podpisal in je stopil zakon takoj v veljavo.

Pomen Rooseveltove zmage

Rooseveltova zmaga v senatu in kongresu je najpomembnejše dejanje v mednarodni politiki, odkar je izbruhnila sedanja vojna v Evropi. Ukinitve prepovedi izvoza orožja iz Amerike bo znatno olajšala stališče Anglije ter Francije. Angleška bo z novim zakonom dopolnila obrambo svojih dominijonov: Kanade, Avstralije in Novega Zelanda ter bo v njih izvežbala pilote za evropsko Anglijo. V najkrajšem času bodo postavili dominijoni Angliji za iz Amerike dobavljena bombna letala 25 tisoč letalcev.

Velike ameriške bombnike že dovažajo v shranjevališča angleških letalskih družb v Njujorku. Težki bombniki prihajajo iz ameriških tovarn ob Tihem oceanu in jih bodo v Njujorku pripravili za nadaljnjo

pot v Anglijo. Prva ameriška bombna letala bodo poslana na francosko bojišče.

Strokovnjaki računajo, da bodo ameriške tovarne, ki zdaj sicer še ne delajo v polnem obsegu, vrgle vsak mesec več tisoč najmodernejših težkih bombnikov na trg, od koder jih bodo zahodne velesile odpravljale v Evropo. Ogromni ameriški bombniki so zgrajeni v prave zračne trdnjave in njih udarna sila je doslej neprekosljiva.

Ogromna naročila

Italijanska poročila so raznesla v svet, da po sprejemu novega zakona glede izvoza ameriškega orožja, da je bilo v Združenih državah napovedanih za 100 milijard dinarjev naročil iz raznih evropskih držav, katere so v položaju, da naročila lahko takoj poravnajo.

Anglija in Francija sta naročili 7500 letal raznih vrst, Švedska 500 ter Belgija 500. Anglija ter Francija sta povrh še naročili na tisoče motorjev za tovarne avtomobile, ogromne količine razstreliv za bombe in razne druge vojne potrebščine.

Martinova nedelja in dinarska zbirka za novo bogoslovnico v Mariboru

Martinovo nedeljo obhajajo Slovenci že stoletja s pokušanjem mladega vina, ki je prenehalo biti mošt, ki že vreže, lepo diši in šumi v čaši, da je veselje. Ko se razleze po žilah, se dvigne iz grl pivcev pesem: »Bog oče ga ustvaril...«, da raste veselo razpoloženje in narašča. Toda v družinah, kjer še trdijo stare navade, novo vino ne teče prazno, na mizo pride tolsta goska, ki jo je gospodinja že tedne prej pitala. Zakaj bi sicer upodabljali umetniki, zakaj bi slikali slikarji sv. Martina z gosko?

Pa kdo vpraša ob obloženi mizi in mladem vinu, od kod na god tega svetnika taka gostija?

Pisatelj Finžgar je lani v »Naši Zvezdi« napisal o tem našim dijakom tele vrstice:

»Sv. Martin, ki mu je posvečenih toliko cerkva po slovenskem svetu, je po rojstvu res naš svetnik. Kot sin rimskega

polkovnika je bil rojen 316 v Panoniji, bržkone v današnji Subotici (Szombathely), torej na naši zemlji. Po odgoji v Paviji je že kot petnajstletni fant šel k vojakom — konjenikom v Galicijo. Še kot deček pa je bil skrivaj kristjan. Nekoč je jezdil v mrzli zimi proti mestnim vratom v mesto Amien. Tam je zagledal na pol golega revčka, ki se je ves tresel od mraza. Martin si sname dolg vojaški plašč, ga z mečem preseka, da polovico beraču, da se je ogrnil. Ljubezen do bednih je bilo bistvo vsega njegovega življenja. Ta ljubezen je bila ključ, ki mu je odprl srca vsega ljudstva. Kot dvajsetletni častnik je prosil, da so ga odpustili iz vojaške službe. Posvetil se je ves Bogu in ljudstvu. Zato ga je hotelo mesto Tours za škofa. Toda mnogi, tudi škofi so ugovarjali, češ da je tako preprost, niti las si ne mazili in češe. Ugovor ni zalegal.

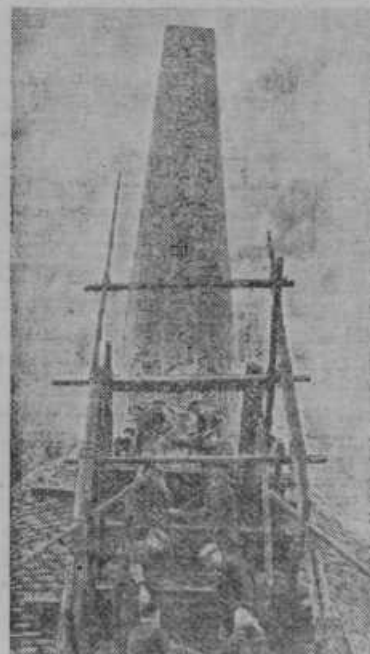

Ameriški senator Pittman se je najbolj vneto potegoval za spremembo zakona glede prepovedi izvoza vojnega blaga iz Združenih držav

je naglasil novo ustvarjene prijateljske odnose Rusije z Nemčijo, ki so povzročili temeljite izpremembe v svetovni zunanji politiki. Molotov je dalje oznanil svetu, da obnova Poljske v dosednji obliki sploh ne pride v poštev in je brezglavo nadaljevanje vojne iz tega vzroka. Glede Finske je bil Molotov mnenja, da se Rusija zanima za to pokrajino, vendar pa noče osporavati njene neodvisnosti. Govorice o ruskih zahtevah napram Švedski in Norveški so po zatrdilu Molotova nesmiselne. S Turčijo je hotela Rusija samo skleniti pogodbo o medsebojni pomoči glede ozemlja Črnega morja, ki bi naj preprečila, da bi za primer vojne sovražne ladje priplule v Črno morje. Ob koncu svojih vodenih izvajanj o mednarodnem položaju je oznanil Molotov naslednja tri osnovna načela ruske zunanje politike: 1. proste roke Rusije v mednarodni politiki, 2. nadaljevanje politike ruske nepristranosti, 3. nadaljna pomoč Rusije v prizadevanju, da se sedanja vojna ne razširi, temveč omeji in Rusija upa, da bo žele v tem prizadevanju uspehe.

Ameriška letalca Schliepfer in Carroll se preskrbijo po 85 urnem neprestanem letu iz avtomobila z benzinom

123 m visoki staro egiptovski obelisk, ki je postavljen izza Napoleónovih časov v Parizu, zavarujejo s peskom napolnjenimi vrečami napram letalskim bombam

Angleški kralj Jurij nadzira v Londonu protiletalske varnostne naprave

Ljudstvo mesta in okolice se je zbralo, ga zahtevalo za škofa in tudi zmagalo. Ljubezen so vračali za ljubezen.

Kaj torej z Martinovim vinom in gosko?

V srednjem veku so bili zelo trdi in strogi postji. Ni jih velevala samo cerkev. Tudi svetna gosposka jih je včasih strogo zahtevala. Tako so se na pr. začeli adventni postji, ki jih sedanji mlajši rod sploh ne pozna, takoj po sv. Martinu in so trajali do Božiča. Zato so si ljudje pred adventnim postom, na Martinovo, privoščili gostije z mladim vinom in gosjo, kakor je sedaj splošno navada, da na pustni torek, preden začnemo štiridesetdanski post, ob obloženi mizi vzamemo slovo od mesnih loncev. Strogi postji naših dedov so opešali, Martinova gosja večerja je ostala.

Toda ljubljeneec katoliškega ljudstva je sv. Martin postal in ostane radi svoje izrazite ljubezni do bednih in svoje krščanske dobrotelčnosti. Prav zato je izbrala tudi lavantinska škofija Martinovo nedeljo za dan zbiranja prispevkov za novo bogoslovnico v Mariboru!

Enajst let, odkar se je leta 1928. slavila 700 letnica obstoja lavantinske škofije, že zlagajo Lavantinci na Martinovo nedeljo dinarje za to zgradbo, ki je bila lani v surovem stanju dograjena. Sedaj se nadaljujejo dela v notranjosti stavbe, ki ne bo samo ponosen spomenik 700 letnice obstoja lavantinske škofije, ampak tudi spomenik vzajemnosti in radodarnosti duhovnikov in vernikov lavantinske škofije.

Ob veselem »šmarčvanju« naj torej Lavantinci tudi letos ne pozabijo dinarske zbirke za novo bogoslovnico, naj ne zaprejo svojih rok, ko pridejo nabiralci in nabiralke z nabiralno polo ...!

Pri korpušentnih ljudeh se izkaže naravna »Franz-Josefova« grenka voda kot zanesljivo in prijetno delujoče sredstvo proti zaprtju, katera se uporablja brez posebne dijetle. »Franz-Josefova« grenka voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in trgovinah z mineralnimi vodami.

Ogl. reg. S. br. 30.474/35.

Varčuj, a ne skrivaj!

Zapravljivost je na slabem glasu in tudi boljšega ne zasluži. Zapravljivec ne zna v svoji lahkomišelnosti preceniti vrednosti gmotnih dobrin za sebe in svojce. Zlorablja in zapravlja premoženje, imetje, hišo in zemljo, dokler ne pride do zadnje opore v življenju: do beraške palice. Na tako slabem in še slabšem glasu je lakomnost. Skopuhu najprijetnejše zveni v ušesih cvenk zlata in srebra, ni mu ljubšega papirja kot je bankovec, čim bolj višjevsoten, tem ljubši. Vse mu je na prodaj za denar: čast, beseda, poštenje, tudi duša. Med tema dvema nasprotjema je v sredi krepost varčnosti, ki je samopremagovanje in obvladovanje nagonov z ozirom na porabo gmotnih vrednot (denarja, svetnih dobrin) po od Boga določenem in z našim razumom skladnem redu.

Varčnost pa ni samo krepost, marveč je obenem tisti način gospodarjenja, ki se izogiba prevelikih stroškov, ki z namenom, katerega kdo hoče doseči, niso v pravem razmerju, zlasti se varuje vseh nepotrebnih stroškov ter hoče dele dohodkov naložiti kot prihranke. Tak način gospodarjenja je vsakomur potreben že z ozirom na to, ker noben ne ve, kaj ga čaka v bodočnosti. Očeta v rodbini lahko zadene bolezen, nesreča, smrt, nezmožnost za delo, brezposelnost, člane rodbine pa tudi nezgoda, bolezen in brezposelnost. Če v takem slučaju ni kaj prihrankov in razpolago, je vsa rodbina izročena bedi. Kdor hoče ustanoviti lasten dom, mora prej varčevati, preden začne z gradnjo. Če hoče kmetovalec izboljšati zemljo, nakupiti živino, semena, stroje, ne bo mogel tega storiti brez varčevanja. Varčevanje je gospodarska moč. To nam je zopet poklical v spomin mednarodni praznik varčevanja dne 31. oktobra, ki se obhaja že 15 let.

Odločno pa je variti pred skrbnim prihrarjenega denarja. Kdor vzame denar iz varnega mesta v posojilnici, kjer dobiva obresti, ter ga »skriva« doma, ga izpostavi veliki nevarnosti, četudi smatra, da ga je skrnil na varnem kraju. Pri tem se je že mnogoteri prevaril. Te dni je bilo v časnikih čitati, kako je nek kmet v maribor-

Nemški mornar opazuje z vojne ladje prihod angleške trgovske ladje

skem okraju skrnil denar doma, in sicer v kleti pod in za kamni. Izvohal pa je nekdo to skrivališče, ki ima dober nos za skriti denar. Odnesele je vsega. Ko so potem orožniki iztaknili zločinca, so našli od ukradenih tisočakov samo še nekaj stotakov. Nek drug kmet je mislil, da so njegovi bankovci najbolj varni, če jih skrije v kleti pod polno kadjo zelja. Tčtovi jih tam res niso našli, toda kislata tekočina je iz kadi pronicala do bankovcev ter jih razjedla, da so razpadli na mnogo koščkov. Ko jih je kmet potegnil izpod kadi, so bili nekdanji bankovci kup koščkov papirja, ki so se držali skupaj ter smrdeli po kislem zelju. V podružnici Narodne banke, kamor je kmet prinesel svitek plesnivih in raztrganih tisočakov, so mogli sestaviti le nekaj bankovcev, vse drugo je kmet izgubil, premnogo pa je tudi izgubil na obrestih, ker je denar vzel iz denarnega zavoda. Velike nasprotnice skritega denarja so tudi miši, ki preizkušajo na shranjenih bankovcih svoje glodalne sposobnosti, dokler naposled ne ostanejo same smeti.

Torej varčevati, pa ne skrivati! Kdor denar doma skriva, škoduje s tem ne samo svojemu zasebnemu, marveč tudi narodnemu gospodarstvu. Denar je potreben domovini in njenemu gospodarstvu, ker je kakor kri, ki se pretaka po žilah gospodarskega organizma naroda in države. Kri ne sme nikjer zaostajati, tako tudi ne denar. Svojo pravo nalogo vrsi samo tisti denar, ki je v prometu, ker le tak denar poživlja gospodarstvo. Ko so izbruhnile vojne zmede v nekaterih državah Evrope, so v naši državi, ki je, hvala Bogu, obvarovana vojne ter bo tudi tako ostala, nekateri ljudje izgubili svoje živčevno ravnotežje ter začeli dvigati svoj denar. Ne potrebnost razburjanje, hkrati pa tudi zelo škodljivo. Večina se je že pomirila. Dvigi so ponehali, ljudje so začeli nositi denar nazaj v varno zavetišče naših solidnih denarnih zavodov. Tistim pa, ki še nekoliko omahujejo, boji postavljena pred oči primer Anglije. Angleška država je zapletena v vojno z Nemčijo. Ob izbruhu vojne so začeli nekateri res dvigati svoje naložbe po denarnih zavodih. Kriza pa je bila kmalu prebrojena. Sedaj javljajo posojilnice in hranilnice na Angleškem, da dvigi vedno bolj ponehavajo ter da nove naložbe presegajo dvige. Dokaz, da imajo Angličani dobre živce in močno zaupanje v svojo državo.

200 let star mlin na veter kot opazovališče na zapadnem bojišču